

Mjölby kommun

mjolbykommun@mjolby.se

Rektorn vid Vifolkaskolan 7-9

tor.ekstrom@mjolby.se

Beslut för grundskola

efter tillsyn i Vifolkaskolan 7-9
i Mjölby kommun

Tillsyn i Vifolkaskolan 7-9

Skolinspektionen genomför tillsyn i Mjölby kommun under 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Vifolkaskolan 7-9 besöktes av Skolinspektionen den 24 och 25 februari 2014.

Fakta om skolenheten

Vifolkaskolan 7-9 är belägen i tätorten Mantorp cirka 10 km öster om centrala Mjölby. På skolan går cirka 240 elever fördelade på årskurserna 7-9. I varje årskurs finns tre parallella klasser. Skolan som leds av en rektor är organiserad i två arbetslag. I varje arbetslag finns samtliga tre årskurser 7-9.

Av nationell statistik framgår att skolans resultat för årskurs 9 har varierat under åren 2009-2013. Under den senaste femårsperioden har resultatet i form av andelen elever som nått målen i alla ämnen d.v.s. fått godkänt betyg (A-E från våren 2013, G/VG/MVG tidigare) varierat mellan 75,8 procent och 88,7 procent. Det genomsnittliga meritvärdet har varierat mellan 195,2 och 209,6. Resultaten för år 2013 är tidsperiodens näst lägsta både vad gäller meritvärde och andel elever som fick minst betyget E. Det genomsnittliga meritvärdet var detta år lägre än motsvarande resultat i riket medan andelen elever som fick minst betyget E i alla ämnen var i paritet med rikets resultat.

År 2013 fick 76,8 procent av eleverna på Vifolkaskolan 7-9 minst betyget E i samtliga ämnen att jämföra med motsvarande resultat i riket som var 77,0 procent. Tidigare år, 2009-2012, har andelen elever på skolan som fått godkänt betyg varit högre än motsvarande resultat för riket, år 2011 undantaget. År 2013 var det genomsnittliga meritvärdet 195,8 på Vifolkaskolan 7-9 att jämföra med rikets 212,8. Skolans genomsnittliga meritvärde har under åren 2009-2013 varit under det genomsnittliga meritvärdet för riket samtliga fem år.

År 2013 var andelen elever behöriga till yrkesprogram 88,9 procent på Vifolkaskolan 7-9, vilket är drygt en procentenhet högre än i riket. Även andelen elever behöriga till de olika högskoleförberedande programmen på gymnasieskolan var högre på Vifolkaskolan 7-9 än i riket detta år, undantaget andelen behöriga till naturvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet.

På Vifolkaskolan 7-9 finns en skillnad mellan flickornas och pojkarnas resultat. År 2013 fick en större andel av pojkarna minst betyget E i alla ämnen jämfört med flickorna, 79,2 procent av pojkarna jämfört med 74,5 procent av flickorna. Däremot hade flickorna ett högre genomsnittligt meritvärde, 206,1 för flickorna att jämföra med pojkarnas 190,4. Pojkarnas resultat vad gäller andelen pojkar som fick minst betyget E var år 2013 högre än motsvarande resultat för pojkar i riket (74,1 procent) medan flickorna hade lägre resultat än flickor i riket (80,1 procent). Vad gäller meritvärdet var både flickornas och pojkarnas genomsnittliga meritvärde lägre än det genomsnittliga meritvärdet för flickor respektive pojkar i riket, år 2013.

Helhetsbedömning

På Vifolkaskolan 7–9 bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som dokumenteras. Kvalitetsarbete utgår från kunskapsresultaten och skolan utvärderar, analyserar och vidtar åtgärder för att utveckla verksamheten, exempelvis pågår insatser för ökad likvärdighet inom bedömning och betygssättning. Skolan behöver emellertid vidta ytterligare åtgärder för att öka sina kunskapsresultat. För att samtliga elever ska nå minst kunskapskraven för betyget E är det viktigt att skolan ger alla elever i behov av särskilt stöd det stöd de behöver och har rätt till. Vifolkaskolan 7-9 har organiserat sitt arbete med särskilt stöd utifrån en arbetsgång som säkerställer att elever som riskerar att inte nå kunskapskraven uppmärksammas av undervisande lärare och att det sker anpassningar inom ramen för undervisningen. Emellertid säkerställs inte att elevers behov av särskilt stöd skyndsamt utreds och att det utarbetas åtgärdsprogram för elever som behöver särskilt stöd samt att dessa åtgärdsprogram utarbetas i enlighet med författningarnas krav.

För att öka kunskapsresultaten behöver skolan också vidta olika åtgärder för att stimulera elever som lätt når kunskapskraven att nå så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar. Skolans genomsnittliga meritvärde har under samtliga år under den senaste femårsperioden, 2009–2013, varit lägre än motsvarande resultat i riket. Trots detta saknas ett systematiskt arbete och en gemensam ansats för att stärka elevernas vilja att lära och stimulera dem att nå längre utifrån kursplanernas kunskapskrav. Skolans fokus är företrädesvis att ge alla elever möjlighet att nå behörighet till gymnasieskolan.

För att alla elever ska få den ledning och stimulans de behöver i sitt lärande behöver lärarnas information om elevernas kunskapsutveckling förbättras. Skolan har utvecklingssamtal varje termin men trots detta får inte samtliga elever kontinuerligt veta av sina lärare hur de ligger till i förhållande till de nationella kunskapskraven och vad de behöver utveckla framöver för att komma längre i sin kunskapsutveckling. Skolans nya modell för utvecklingssamtal som utgår från elevens utvärdering av sin kunskapsutveckling medför att elever och deras vårdnadshavare riskerar att inte få den återkoppling från undervisande lärare som författningarna avser.

Vifolkaskolan 7–9 har gjort vissa insatser som syftar till att öka elevernas inflytande över utbildningen. Emellertid behöver skolan vidta ytterligare åtgärder så att eleverna får reella möjligheter att utifrån ålder och mognad ha inflytande över planeringen och genomförandet av undervisningen oberoende av ämne eller vilken lärare som bedriver undervisningen. Vid tiden för tillsynsbesöket saknas både samsyn och skolgemensamma insatser vilket leder till att elevernas möjlighet till inflytande beror på vilken lärare eleven har. Rektorn måste också se till att de forum som finns för samråd med eleverna är aktiva och att eleverna exempelvis medverkar i skolans arbete med att utarbeta ordningsregler.

Vid tillsynen har inte framkommit annat än att Vifolkaskolan 7–9 är en trygg miljö för eleverna. Skolan arbetar för att så tidigt som möjligt fånga upp och avstyra tendenser till otrygghet eller kränkningar.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Mjölby kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 29 augusti 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Mjölby kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Anpassa undervisningen efter alla elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.
- Ge elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås den ledning och stimulans de behöver för att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Motivering

Av skollagen framgår att i utbildningen ska hänsyn tas till elevers olika behov. Alla elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling. Av läroplanen framgår också att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Läraren ska ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Lärarna på Vifolkaskolan 7–9 anpassar undervisningen för elever som har svårigheter i sina studier, exempelvis kan elever få tillgång till tekniska hjälpmedel, alternativa läroböcker och inläst studiematerial. Men lärarna tar sällan initiativ till att elever som lätt når kunskapskraven ska få andra och svårare uppgifter för att komma längre i sin kunskapsutveckling. Tillsynen visar att de flesta lärare inte individualiserar med utgångspunkt i vad varje elev behöver utifrån sin kunskapsnivå utan ger alla elever samma uppgift.

Av intervjuer framgår att Vifolkaskolan 7–9, utifrån att skolan under flera år har haft ett genomsnittligt meritvärde som ligger under motsvarande resultat i riket, har som utvecklingsområde att stimulera eleverna att sträva mot högre betyg. Trots detta pågår inte något skolgemensamt utvecklingsarbete avseende detta. Lärarna uppger att det, i flertalet ämnen, är svårt att stimulera eleverna att nå längre. Det sker dock vissa insatser i enskilda ämnen, till exempel i slöjd där lärare och elever utifrån kunskapskraven, återkommande diskuterar vad som krävs för att eleven ska nå längre i sin kunskapsutveckling. Även ämnet matematik lyfts fram som exempel där elever som lätt når kunskapskraven stimuleras till att lära mer och fördjupa sina kunskaper, bland annat deltar flera av skolans elever i en riksomfattande matematiktävling.

Skolinspektionen bedömer att alla lärare inte anpassar undervisningen efter alla elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Vidare ger inte alla lärare elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

1 kap. 4 § skollagen

3 kap. 3 § skollagen

Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2.2 Kunskaper

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Mjölby kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Ge eleverna ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Motivering

Enligt skollagen och läroplanen ska eleverna ges inflytande över utbildningen. De ska förtlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och läraren ska svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Rektorn har ett särskilt ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas. Den närmare utformningen av inflytandet ska anges i samband med planeringen av verksamheten, som en del av skolenhetens systematiska kvalitetsarbete.

Tillsynen visar att elevernas möjlighet till inflytande över undervisningen är beroende av vilken lärare eleven har. Graden av inflytande varierar liksom hur inflytandet sker. Av intervjuer framgår att det finns lärare som uppmuntrar eleverna att vara delaktiga i planeringen av undervisningen och som aktivt efterfrågar elevernas synpunkter på genomförd undervisning medan andra lärare varken låter eleverna vara aktiva när undervisningen planeras, till exempel avseende innehåll och vilka arbetssätt och arbetsformer som ska användas, eller utvärderar sin undervisning. Enligt rektorn finns ingen gemensam syn på hur undervisningen ska följas upp utan lärarna utvärderar på olika sätt. På skolan saknas också en planering för hur eleverna ska ges inflytande över undervisningen, till exempel hur elevernas intressen och erfarenheter ska fångas upp och hur elevernas synpunkter på undervisningens genomförande ska synliggöras.

Skolan har under vårterminen 2014 provat en ny modell för utvecklingssamtal, där eleverna har tagit ett större ansvar både i förberedelsearbetet och i genomförandet. Enligt rektorn syftar förändringen till att utveckla elevernas ansvarstagande över studierna och även öka elevernas inflytande över utbildningen. Vid tiden för tillsynsbesöket pågår en utvärdering av hur den nya modellen fungerade för elever, vårdnadshavare och lärare.

Av tillsynen framgår att skolan har forum för samråd med eleverna men att det sällan lyfts frågor från klassråden som ska äga rum under den så kallade klassföreståndartiden till elevrådet. Skolan har inte följt upp vad detta kan bero på. Av intervjuer framkommer att "klassföreståndartiden" företrädesvis används till att informera eleverna om läxor, aktuella händelser och förestående aktiviteter. Det är sällan som eleverna tänker på eller uppmuntras till att under "klassföreståndartiden" ta upp frågor som rör förändringar i skolans utbildning. Eleverna signalerar i sammanhanget en uppgivenhet och ger en bild av att det inte spelar någon roll om de framför synpunkter och lyfter frågor eftersom det ändå inte blir någon förändring. Vidare har inte skolans nuvarande elever varit delaktiga vid framtagandet av ordningsreglerna. De ordningsregler som används på skolan har funnits i flera år och togs fram under medverkan av tidigare elever.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att alla elever inte har ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen. Skolinspektionen vill i sammanhanget påpeka att Skolinspektionen i ett tidigare beslut efter regelbunden tillsyn i Vifolkaskolan 7-9 (dnr 43-2009:1652) den 9 oktober 2009, har begärt att åtgärder skulle vidtas för att öka elevernas inflytande. Trots detta har Skolinspektionen återigen konstaterat brister i skolans arbete med elevinflytande.

Författning

4 kap. 9 § skollagen

Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Särskilt stöd

Bedömning

Mjölby kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Skyndsamt utreda elevers behov av särskilt stöd.
- Utforma åtgärdsprogrammet som ett beslut där det framgår vem som är beslutsfattare.
- Utarbeta åtgärdsprogram som anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering

Rektorns ansvar för att skyndsamt utreda elevers behov av särskilt stöd

Skolan ska ge alla barn och elever möjlighet att nå utbildningens mål. En del i detta arbete är att skolan ska ge det särskilda stöd en elev behöver. Av skollagen framgår att om det framkommer att en elev befaras att inte nå de mål eller kunskapskrav som minst ska uppnås ska det anmälas till rektorn. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som

minst ska uppnås. Vidare framgår av skollagen att rektorn och förskolechefen får uppdra åt en anställd eller en uppdragstagare vid förskole- eller skolenheten som har tillräcklig kompetens och erfarenhet att fullgöra enskilda ledningsuppgifter och besluta i vissa frågor.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS: 2013:8) med kommentarer för arbete med åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd, framgår bland annat att när personalen på skolan bedömer att en elevs behov av stöd inte kan tillgodoses, trots olika anpassningar i det dagliga arbetet och insatser enligt den individuella utvecklingsplanen behöver personalen så fort som möjligt informera rektorn om detta. För att svårigheterna inte ska växa sig stora är det viktigt att skolan tidigt utreder vad som ligger till grund för svårigheterna. Av samma allmänna råd framgår också att utredningar av elevers behov av särskilt stöd kan vara olika omfattande. I en del fall kan utredningen göras relativt enkelt och snabbt. I andra fall krävs en mer grundlig utredningsinsats då elevens hela skolsituation behöver klarläggas och analyseras.

Vifolkaskolan 7-9 har två arbetslag och i varje arbetslag ingår en speciallärare /specialpedagog. Rektorn har överlåtit arbetet med att utreda elevers behov av särskilt stöd och beslut om åtgärdsprogram till skolans speciallärare/specialpedagog. Av tillsynen framgår att skolans arbete med att uppmärksamma och anpassa undervisningen till elever som har svårigheter i sina studier har en arbetsgång som inleds med en diskussion i arbetslaget. Arbetslagen träffas varje vecka och vid dessa arbetslagsmöten uppmärksammar personalen elever som riskerar att inte nå kunskapskraven eller har andra svårigheter i sin skolsituation. Personalen diskuterar olika anpassningar som lärarna kan göra inom ramen för sin undervisning utifrån elevens förutsättningar och behov. Exempelvis lyfts anpassningar i lärmiljön såsom avskärmningar i klassrummet liksom behov av tekniska hjälpmedel eller tillgång till inläst studiematerial. Även anpassningar i form av alternativa sätt att redovisa kunskaper eller stöd för att strukturera skolarbetet diskuteras.

Skolan har också ett elevhälsoteam (EHT) som träffas varje vecka. I elevhälsoteamet ingår förutom rektorn och speciallärare/specialpedagog även skolsköterska och kurator. En gång per månad deltar kommunens skolpsykolog och en specialpedagog från utbildningsförvaltningens resursenhet i skolans EHT-möte. Skolans speciallärare/specialpedagog ser till att det sker samråd med elevhälsan då elevers behov av särskilt stöd utreds. Vid behov sker även samråd med skolans studie- och yrkesvägledare.

Tillsynen visar dock att Vifolkaskolan 7-9 trots tydliga rutiner för att uppmärksamma elever som har svårigheter i sina studier inte utreder elevers eventuella behov av särskilt stöd tillräckligt skyndsamt. Som tidigare beskrivits anpassas undervisningen genom att skolan gör olika insatser för elever som riskerar att inte nå kunskapskraven för betyget E men i de fall anpassningarna inte leder till att eleven når minst dessa kunskapskrav kan det dröja flera månader innan utredningen om elevens behov av särskilt stöd är klar. Skolans utredningar är vanligen omfattande och tar lång tid, vilket medför att skolan gör prioriteringar. I dessa fall har utredningar som gäller elever som riskerar att inte nå kunskapskraven för betyget E i enstaka ämnen låg prioritet. Exempelvis finns det på skolan flera elever som vid slutet av höstterminen 2013 bedömdes att inte

ha nått kunskapskraven för betyget E, trots detta har dessa elevers behov av särskilt stöd inte utretts vid Skolinspektionens tillsynsbesök den 24–25 februari 2014. Det finns också exempel där utredningsarbetet har pågått under mer än ett halvår och där skolan ännu inte beslutat om åtgärdsprogram trots att det är uppenbart att eleven behöver särskilt stöd och att flera åtgärder har satts in. Enligt rektorn avvaktar skolan med att besluta om åtgärdsprogram till dess att skolan har en tydlig bild över elevens svårigheter och behov.

Skolinspektionen bedömer med utgångspunkt från ovanstående att det finns brister i skolenhetens arbete med att utreda elevers behov av särskilt stöd. Detta medför att elevers behov av särskilt stöd inte utreds skyndsamt och därmed riskerar elever att inte få det särskilda stöd som de behöver och har rätt till. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Beslut om åtgärdsprogram

Ett åtgärdsprogram ska enligt skollagen utarbetas om en elev behöver särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp.

I Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2013: 8) med kommentarer om arbete med åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd betonas vikten av att målen i åtgärdsprogrammet är konkreta och har sikte på kunskapsmålen i läroplanen och kunskapskraven. Målen behöver vara möjliga att följa upp och utvärdera. Vidare framgår att om skolan vid utvärderingstillfället kommer fram till att åtgärdsprogrammet fungerar men att det krävs mer tid för att nå de mål som har satts upp på kortare sikt fattas ett nytt beslut om åtgärdsprogram. Detta förses med ett nytt utvärderingsdatum och beslutsdatum. Skolan behöver inte ange behov, mål och åtgärder på nytt utan det är tillräckligt att hänvisa till föregående åtgärdsprogram. I de fall utvärderingen istället visar att åtgärdsprogrammets mål och stödåtgärder behöver förändras ska skolan utarbeta ett helt nytt åtgärdsprogram med nya mål och åtgärder. Vid alla beslut om åtgärdsprogram behöver formalian i åtgärdsprogrammet ses över eftersom beslut om åtgärdsprogram kan överklagas.

Av samma allmänna råd som nämnts ovan framgår också att ett åtgärdsprogram ska dokumenteras och beslutas skriftligt. Beslutet ska ange vem det gäller, vilket lagrum beslutet grundar sig på och datum för när beslutet fattades. Vidare ska ett beslut om åtgärdsprogram undertecknas av rektorn eller den i skolpersonalen som har fått i uppdrag att fatta beslut om åtgärdsprogram. I det senare fallet är det bra om det framgår vilken befattning på skolan personen har.

Av tillsynen framgår att Vifolkaskolan 7-9 under utredningstiden sätter in särskilda stödåtgärder utan att utarbeta åtgärdsprogram. I de fall en genomförd utredning visar att eleven behöver särskilt stöd utarbetar skolan åtgärdsprogram. Om utredningen istället visar att eleven inte är i behov av särskilt stöd fattar skolan beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram. Skolan använder mallar utarbetade av Mjölby kommun för dokumentation av utredningen, beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram och för åtgärdsprogram.

En granskning av ett urval av skolans åtgärdsprogram utarbetade under 2013 visar att dessa inte är utformade som beslut då de saknar information om vem som är beslutsfattare och därtill är de inte undertecknade av beslutsfattaren. Däremot innehåller åtgärdsprogrammen information om möjligheten att överklaga.

Av granskade åtgärdsprogram framkommer vidare att elevens behov framgår liksom skolans åtgärder för att tillgodose behoven inklusive ansvarig person. Åtgärderna beskrivs utifrån tre nivåer; skolnivå, gruppnivå och individnivå. Däremot framgår inte vilka mål som förväntas uppnås med de olika åtgärderna och därtill är åtgärderna vanligen översiktligt beskrivna och inte konkreta och tydliga. Vidare är inte åtgärderna kopplade till målen i läroplanen och i vissa fall saknas tydlig överensstämmelse mellan behov och åtgärder. Det anges t.ex. för en elev som har matematiksvårigheter, och behov av extra tid i undervisningen och för förberedelser att eleven ska få undervisning i mindre grupp i matematik och engelska och arbeta med anpassat material i matematik och engelska.

I samtliga åtgärdsprogram som granskats framgår när åtgärdsprogrammet ska följas upp och vilka som ska delta vid uppföljningen men det är inte alltid tydligt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Vidare framgår att skolan som ett resultat av uppföljningen av ett åtgärdsprogram gör justeringar i redan beslutade åtgärdsprogram istället för att fatta nya beslut. Utvärderingsresultatet dateras och skrivs in i befintligt åtgärdsprogram och nya åtgärder läggs till tidigare, utan att det fattas ett nytt beslut om åtgärdsprogram. Enligt intervjuer kan en elev ha samma åtgärdsprogram under hela sin skoltid på Vifolkaskolan 7–9. Enligt Skolinspektionen medför skolans arbetsgång för särskilt stöd och åtgärdsprogram att elever och vårdnadshavare inte får möjlighet att överklaga åtgärdsprogrammet, så som lagstiftningen föreskriver. Det är viktigt att skolans åtgärdsprogram är tydligt utformade som beslut för att det ska bli tydligt för mottagaren att åtgärdsprogrammet är ett formellt beslut möjligt att överklaga.

Skolinspektionen bedömer med utgångspunkt från det ovan beskrivna att åtgärdsprogrammen inte motsvarar författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

3 kap. 8–10 §§ skollagen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Mjölby kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Grunda informationen vid utvecklingssamtalet på lärarnas utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen.

Motivering

Av skollagen framgår att minst en gång per termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig

på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen. Hösten 2013 ändrades bestämmelserna om den skriftliga individuella utvecklingsplanen i skollagen vilket innebär att kravet på skriftliga individuella utvecklingsplaner har avskaffats i de årskurser som betyg sätts. Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2013:163) med kommentarer om utvecklingssamtalet och den skriftliga individuella utvecklingsplanen framgår att den information som tidigare har lämnats i den skriftliga individuella utvecklingsplanen nu ska lämnas muntligt vid de utvecklingssamtal där skriftlig information inte ges.

Tillsynen visar att Vifolkaskolan 7–9 genomför utvecklingssamtal varje termin, men att en ny modell för utvecklingssamtal har införts till vårterminen 2014. Förändringen innebär att eleverna tar ett större ansvar för utvecklingssamtalen, dels i förberedelsearbetet, dels vid genomförandet. Varje elev ska förutom att leda sitt utvecklingssamtal även inför utvecklingssamtalet själva utvärdera sin kunskapsutveckling i förhållande till läroplanen samt beskriva vad som behövs för att kunskapsutvecklingen ska förbättras. Eleverna fick inför utvecklingssamtalen under ledning av undervisande lärare på lektionstid utvärdera sin insats i varje ämne och beskriva sina styrkor liksom tänkbara förbättringar. Eleverna dokumenterade sina tankar för varje ämne och undervisande lärare tog del av elevernas beskrivningar i efterhand. I de fall undervisande lärare tyckte att något behövde läggas till så fyllde läraren på elevernas kommentarer. Vid intervjuer framkommer dock att i de allra flesta fall signerade läraren bara elevens dokumentation.

Av intervjuer framgår att elever trots att de fått terminsbetyg och haft utvecklingssamtal varken vet hur lärarna bedömer elevens kunskapsutveckling eller vilka insatser som lärarna tycker behövs för att eleven ska utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Eleverna uppfattar inte att de fått någon sådan information av lärarna i samband med utvecklingssamtalet. Flera elever uppger att de upplevde utvecklingssamtalet som onödigt eftersom det var eleven själv som informerade om kunskapsutvecklingen och att den information som lärarna tidigare gav i de skriftliga individuella utvecklingsplanerna inte gavs muntligt. Det framgår även vid intervjun med personalen att lärarnas information i samband med utvecklingssamtalet var mycket begränsad. Lärarna uppger att de i de flesta fall enbart skrev sin signatur eftersom eleverna hade så bra formuleringar och lärarna inte hade något att tillföra. Enligt Skolinspektionen kan inte lärarnas informationsansvar överlätas på eleverna och en lärarsignatur på vad en elev formulerat kan inte ersätta lärarens utvärdering av elevens kunskapsutveckling.

Det varierar också bland lärarna i vilken mån de som en del av undervisningen, kontinuerligt ger varje elev återkoppling på dennes kunskapsutveckling och om de exempelvis samtalar med varje elev i samband med att terminsbetyg sätts. Detta medför att eleverna inte alltid vet vilka kunskaper de hitintills har utvecklat och vad nästa steg är för att elevens kunskapsutveckling ska fortsätta för att eleven ska nå så långt som möjligt utifrån kunskapskraven.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att skolan inte informerar eleven och elevens vårdnadshavare om elevens kunskapsutveckling i enlighet med författningarnas krav. Verksamheten uppfyller därmed inte kraven och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

10 kap. 12 § skollagen

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro**Bedömning**

Mjölby kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Erbjuder språkval i enlighet med författningarna.

Motivering

Enligt skollagen ska det finnas språkval. Enligt skolförordningen ska huvudmannen som språkval erbjuda minst två av språken, franska, spanska och tyska. Huvudmannen ska också sträva efter att därutöver erbjuda andra språk som språkval. En elev får istället för ett språk som erbjudits välja det språk som eleven ska erbjudas modersmålsundervisning i, svenska eller svenska som andraspråk under förutsättning att eleven i övrigt får undervisning i svenska eller svenska som andraspråk, engelska eller teckenspråk.

Av tillsynen framgår att eleverna på Vifolkaskolan 7–9 erbjuds franska, spanska och tyska som språkval, i enlighet med skolförordningen. Därtill erbjuds eleverna som språkval kombinationen engelska/svenska. Eleverna erbjuds dock inte som alternativ till språkvalet att läsa antingen svenska eller engelska och vidare erbjuds inte eleverna att läsa svenska som andra språk, modersmål och teckenspråk.

Skolinspektionen bedömer att skolenheten brister i att erbjuda språkval. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

10 kap. 4 § skollagen

9 kap. 5–6 §§ skolförordningen

I ärendets slutliga handläggning har deltagit undervisningsråd Johan Nilsson samt utredarna Ingela Djurberg och Sofia Lindstrand.

På Skolinspektionens vägnar

Allan Westerdahl
Enhetschef

Anette Bergstrand
Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.